

KIM JEST SPRAWCA

Sprawcami przemocy są głównie mężczyźni, będący często pod wpływem alkoholu, choć nie jest to regułą. Przy opisie obrazu sprawcy wskazuje się jedynie pewne dominujące rysy psychicznego funkcjonowania agresorów, ich relacji z innymi członkami rodziny, elementy sytuacji życiowej. Dlatego wśród czynników ryzyka krzywdzenia dzieci można wyróżnić:

- pierwszy poród przed 18 r.ż.;
- nieformalny związek rodziców;
- posiadanie dzieci z różnych związków;
- urodzenie dwojga lub więcej dzieci przed 21 r.ż.;
- poród pierwszego dziecka bez zawarcia ślubu z ojcem dziecka;
- dwa lub więcej nieudanych związków przed 25r.ż.;
- krzywdzenie dzieci w historii poprzednich związków;
- aktualny, nieoficjalny, niesatysfakcjonujący związek;
- znaczna różnica wieku między matką i ojcem (8 lat i więcej);
- uzależnienia;
- niski status materialny;
- doświadczenie krzywdzenia we własnej rodzinie;
- dysproporcje w poziomie wykształcenia rodziców;
- przynależność do różnych ras, wyznań i ideologii.

Można także wyróżnić kilka czynników, które sprzyjają kumulowaniu się agresji w zachowaniu sprawcy, stosującego przemoc długotrwale:

- życie w izolacji społecznej, obniżona tolerancja na stres – trudność w komunikowaniu rzeczywistych pragnień i uczuć, brak umiejętności zwrócenia się o pomoc powodują izolację od innych i niemożność odreagowania emocji, w konsekwencji pojawiają się zachowania agresywne w stosunku do słabszych członków rodziny, na których najłatwiej odreagować.
- trudności w kontroli emocji – brak kontroli powoduje agresywne zachowanie z byle powodu, reakcję niewspółmierną do sytuacji, a ponieważ osoba staje się drażliwa i ma niskie mniemanie o sobie, pragnie to zagłuszyć demonstracją siły.
- zmaganie się z poważnymi problemami życiowymi – zła sytuacja mieszkaniowa, kłopoty finansowe, problemy zdrowotne czy niska pozycja społeczna to elementy, które osłabiają odporność psychiczną, rodząc tendencję do wzrostu agresji.
- nierealistyczne wymagania wobec członków rodziny – przemoc wobec dziecka może być

stosowana, gdy rodzic jest przekonany, że dziecko jest złe, głupie lub nie chce wykonywać tego, czego naprawdę nie może; rodzic nie rozumie ograniczeń wynikających, np. z wieku dziecka.

- pochodzenie ze środowiska, gdzie przemoc jest akceptowana – sprawa przemocy to często osoba, która sama doznawała przemocy w dzieciństwie lub była obserwatorem, w związku z tym zachowania są powielane w życiu dorosłym, zwłaszcza w sytuacji stresu i nadmiernego pobudzenia emocjonalnego.

- zaburzenia psychiczne – patologicznie obniżona kontrola zachowań, skłonności sadystyczne, zaburzenia osobowościowe i charakterologiczne, działania z motywów urojeniowych, uszkodzenie ośrodkowego układu nerwowego to również przyczyny agresji wobec członków rodziny.

- alkoholizm w rodzinie – w rodzinach alkoholików często dochodzi do kumulacji czynników aktywizujących przemoc wobec słabszych. Alkoholicy zwykle pochodzą z rodzin, w których się piło, obecna była przemoc, nadużycia i zaniedbywanie. Alkohol może prowadzić do uszkodzenia OUN, powodując poważne trudności w kontroli emocji, pojawienie się urojeniowych interpretacji rzeczywistości (np. urojenia zdrady). Osoba pod wpływem alkoholu jest rozchwiana emocjonalnie, ma obniżoną kontrolę nad popędami, jest drażliwa, ma zaburzoną percepcję i ocenę rzeczywistości, zanikają zahamowania.